

Co sledovat u předškoláka

FYZICKÁ A POHYBOVÁ VYSPĚLOST, VĚDOMÉ OVLÁDÁNÍ TĚLA, SAMOSTATNOST V SEBEOBSLUZE:

- **pohybuje se koordinovaně, je přiměřeně obratné a zdatné**
(např. hází a chytá míč, udrží rovnováhu na jedné noze, běhá, skáče, v běžném prostředí se pohybuje bezpečně)
- **svlékne se, oblékne i obuje**
(zapne a rozepne zip i malé knoflíky, zaváže si tkaničky, oblékne si čepici, rukavice...)
- **je samostatné při jídle**
(používá správně příbor, nalije si nápoj, stoluje čistě, požívá ubrousek)
- **zvládá samostatně osobní hygienu**
(používá kapesník, umí se vysmrkat, umyje a osuší si ruce, použije toaletní papír, použije splachovací zařízení, uklidí po sobě)
- **zvládá drobné úklidové práce**
(posbírá a uklidí předměty a pomůcky na určené místo, připraví další pomůcky, srovná hračky)
- **postará se o své věci**
(udržuje v nich pořádek)

KOORDINACE RUKY A OKA, JEMNÁ MOTORIKA (GRAFOMOTORIKA), PRAVOLEVÁ ORIENTACE:

- **je zručné při zacházení s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami a nástroji**
(pracuje se stavebnicemi, modeluje, stříhá, kreslí, maluje, skládá papír, vytrhává, nalepuje, správně otáčí listy v knize apod.)
- **zvládá činnosti s drobnějšími předměty**
(korálky, drobné stavební prvky apod.)
- **tužku drží správně,**
(tj. dvěma prsty třetí podložený, s uvolněným zápěstím)
- **vede stopu tužky, tahy jsou při kreslení plynulé**
(obkresluje, vybarvuje, v kresbě přibývají detaily i vyjádření pohybu)
- **umí napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary**
(čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník, popř. písmena)
- **rozlišuje pravou a levou stranu, pravou i levou ruku**
(může chybovat)
- **řadí zpravidla prvky zleva doprava**
- **používá pravou či levou ruku při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje**
(je zpravidla zřejmé, zda je dítě pravák či levák)

JAZYKOVÉ, ŘEČOVÉ A KOMUNIKATIVNÍ DOVEDNOSTI:

- **vyslovuje správně všechny hlásky**

- (i sykavky, rotacismy, měkčení)
- **mluví ve větách, dovede vyprávět příběh, popsat situaci** apod.
  - **mluví většinou gramaticky správně**
(tj. užívá správně rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
  - **rozumí většině slov a výrazů běžně užívaných v jeho prostředí**
  - **má přiměřenou slovní zásobu, umí pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno**
  - **přirozeně a srozumitelně hovoří s dětmi i dospělými, vede rozhovor, a respektuje jeho pravidla**
  - **pokouší se napsat hůlkovým písmem své jméno**
(označí si výkres značkou nebo písmenem)
  - **používá přirozeně neverbální komunikaci**
(gesta, mimiku, řeč těla, aj.)
  - **spolupracuje ve skupině**

SCHOPNOST ROZLIŠOVÁNÍ ZRAKOVÝCH A SLUCHOVÝCH VJEMŮ:

- **rozlišuje a porovnává podstatné znaky a vlastnosti předmětů, nachází jejich společné a rozdílné znaky** (barvy, velikost, tvary, materiál, figuru a pozadí)
- **složí slovo z několika slyšených slabik a obrázek z několika tvarů**
- **rozlišuje zvuky**
(běžných předmětů a akustických situací i zvuky jednoduchých hudebních nástrojů)
- **rozpozná pasivně rozdíly mezi hláskami**
(měkké a tvrdé, krátké a dlouhé)
- **sluchově rozloží slovo na slabiky**
(vytleskává slabiky ve slově)
- **najde rozdíly na dvou obrázcích, doplní detaily**
- **rozlišuje jednoduché obrazné symboly a značky i jednoduché symboly a znaky s abstraktní podobou** (písmena, číslice, základní dopravní značky, piktogramy)
- **postřehne změny ve svém okolí, na obrázku**
(co je nového, co chybí)
- **reaguje správně na světelné a akustické signály**

LOGICKÉ A MYŠLENKOVÉ OPERACE, ORIENTACE V ELEMENTÁRNÍCH MATEMATICKÝCH POJMECH:

- **má představu o čísle**
(ukazuje na prstech či předmětech počet, počítá na prstech, umí počítat po jedné, chápe, že číslovka vyjadřuje počet)
- **orientuje se v elementárních počtech**
(vyjmenuje číselnou řadu a spočítá počet prvků minimálně v rozsahu do pěti až deseti)
- **porovnává počet dvou málopočetných souborů, tj. v rozsahu do pěti prvků**
(pozná rozdíl a určí o kolik je jeden větší či menší)

- **rozpozná základní geometrické tvary**
(kruh, čtverec, trojúhelník atd.)
- **rozlišuje a porovnává vlastnosti předmětů**
- **třídí, seskupuje a přiřazuje předměty dle daného kritéria**
(korálky do skupin podle barvy, tvaru, velikosti)
- **přemýšlí, vede jednoduché úvahy, komentuje, co dělá**
(„přemýšlí nahlas“)
- **chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší jednoduché problémy a situace, slovní příklady, úlohy, hádanky, rébusy, labyrinty**
- **rozumí časoprostorovým pojmům a pojmům označujícím velikost, hmotnost**
(např. nad, pod, dole, nahoře, uvnitř a vně, dříve, později, včera, dnes, dlouhý, krátký, malý, velký, těžký, lehký)

ZÁMĚRNÁ POZORNOST, SCHOPNOST ZÁMĚRNĚ SI ZAPAMATOVAT, VĚDOMĚ SE UČIT:

- **soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu**
(cca 10-15 min.)
- **„nechá“ se získat pro záměrné učení**
(dokáže se soustředit i na ty činnosti, které nejsou pro něj aktuálně zajímavé)
- **záměrně si zapamatuje, co prožilo, vidělo, slyšelo, je schopno si toto po přiměřené době vybavit a reprodukovat, částečně i zhodnotit**
- **pamatuje si říkadla, básničky, písničky**
- **přijme úkol či povinnost, zadaným činnostem se věnuje soustředěně, neodbíhá k jiným, dokáže vyvinout úsilí a dokončit je**
- **postupuje podle pokynů**
- **pracuje samostatně**

CITOVÁ SAMOSTATNOST A SCHOPNOST ŘÍDIT SVÉ CHOVÁNÍ, SEBEKONTROLA:

- **zvládá odloučení od rodičů**
- **vystupuje samostatně, má svůj názor, vyjadřuje souhlas i nesouhlas**
- **projevuje se jako emočně stálé, bez výrazných výkyvů v náladách**
- **ovládá se a kontroluje**
(reaguje přiměřeně na drobný neúspěch, dovede odložit přání na pozdější dobu, dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti či situaci)
- **je si vědomé zodpovědnosti za své chování**
- **dodržuje dohodnutá pravidla**

SOCIÁLNÍ SAMOSTATNOST A SOCIÁLNÍ VNÍMAVOST, SCHOPNOST SOUŽITÍ S VRSTEVNÍKY VE SKUPINĚ

- **uplatňuje základní společenská pravidla**
(zdraví, umí požádat, poděkovat, omluvit se)

- **navazuje kontakty s dítětem i dospělými, komunikuje s nimi zpravidla bez problémů, s dětmi, ke kterým pociťuje náklonnost, se kamarádí**
- **nebojí se odloučit na určitou dobu od svých blízkých**
- **je ve hře partnerem**
(vyhledává partnera pro hru, v zájmu hry se domlouvá, rozděluje a mění si role)
- **zapojí se do práce ve skupině, při společných činnostech spolupracuje, přizpůsobuje se názorům a rozhodnutí skupiny**
- **vyjednává a dohodne se, vyslovuje a obhajuje svůj názor**
- **ve skupině (v rodině) dodržuje daná a pochopená pravidla, pokud jsou dány pokyny, je srozuměno se jimi řídit**
- **k ostatním dětem se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně**
(dělí se o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úlohy, všímá si, co si druhý přeje)
- **je schopno brát ohled na druhé**
(dokáže se dohodnout, počkat, vystřídat se, pomoci mladším)

TVOŘIVOST A VNÍMÁNÍ KULTURNÍCH PODNĚTŮ, ESTETICKÉ ČINNOSTI:

- **je schopno se zúčastnit dětských kulturních programů, zábavných akcí, slavností, sportovních akcí**
- **svoje zážitky komentuje, vypráví, co vidělo, slyšelo, dokáže říci, co bylo zajímavé, co jej zaujalo, co bylo správné, co ne**
- **zajímá se o knihy, zná mnoho pohádek a příběhů, má své oblíbené hrdiny**
- **zná celou řadu písní, básní a říkadel**
- **zpívá jednoduché písně, rozlišuje a dodržuje rytmus**
(např. vytleskat, na bubínku)
- **vytváří, modeluje, kreslí, maluje, stříhá, lepí, vytrhává, sestavuje, vyrábí**
- **dokáže hrát krátkou divadelní roli, hraje tvořivé a námětové hry**
(např. na školu, na rodinu, na cestování, na lékaře)

DÍTĚ A SVĚT

ORIENTACE V OKOLNÍM PROSTŘEDÍ A SVĚTĚ I V PRAKTICKÉM ŽIVOTĚ:

- **vyzná se ve svém prostředí (doma, ve škole), spolehlivě se orientuje v blízkém okolí**
(ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit když je v nouzi apod.)
- **zvládá běžné praktické činnosti a situace, s nimiž se pravidelně setkává**
(např. dovede vyřídit drobný vzkaz, nakoupit a zaplatit v obchodě, říci si o to, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, umí telefonovat, dbá o pořádek a čistotu, samostatně se obslouží, zvládá drobné úklidové práce, je schopno se starat o rostliny či drobná domácí zvířata)
- **ví, jak se má chovat a snaží se to dodržovat**
(např. doma, v mateřské škole, na veřejnosti, u lékaře, v divadle, v obchodě, na chodníku, na ulici, při setkání s cizími a neznámými lidmi)
- **má poznatky ze světa přírody živé i neživé, lidí, kultury, techniky v rozsahu jeho**

praktických zkušeností

(např. orientuje se v tělesném schématu, umí pojmenovat jeho části i některé orgány, rozlišuje pohlaví, ví, kdo jsou členové rodiny a čím se zabývají, rozlišuje různá povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze, zná jména některých rostlin, stromů, zvířat a dalších živých tvorů, orientuje se v dopravních prostředcích, zná některé technické přístroje), rozumí běžným okolnostem, dějům, jevům, situacím, s nimiž se bezprostředně setkává (např. počasí a jeho změny, proměny ročních období, látky a jejich vlastnosti, cestování, životní prostředí a jeho ochrana, nakládání s odpady)

- **chová se přiměřeně a bezpečně ve školním i domácím prostředí i na veřejnosti** (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře), **uvědomuje si možná nebezpečí** (odhadne nebezpečnou situaci, je opatrné, neriskuje), **zná a zpravidla dodržuje základní pravidla chování na ulici** (dává pozor při přecházení, rozumí světelné signalizaci)

Doporučená literatura pro předškolní věk, mladší školní věk

J.Brierley:	7 prvních let života rozhoduje
Z.Matějček:	Prvních šest let ve vývoji a výchově dítěte
Z.Matějček:	Co kdy a jak ve výchově
H.Otevřelová:	Školní zralost a připravenost
E.Oprávilová,G.Filcík:	Než půjdeš do školy 1. a 2. díl
V.Linc:	Psaní jako hraní
M.Herman:	Najděte si svého manžana - čtení pro rodiče o nich i o dětech
Portál:	Šimon půjde do školy Šimonovy pracovní listy na rozvoj různých oblastí – grafomotorika,zrakové vnímání, rozvoj slovní zásoby.....